

La llegendària santa Caterina

La llegendària santa Caterina

EMILI CASADEMONT I COMAS

des de temps molt antics, santa Caterina és coneguda a la ciutat de Girona. L'Hospital que duu el seu nom (traslladat fa poc a la veïna vila de Salt) compleix, aquest any vuit segles d'existència, ja que apareix documentat el 12 de març del 1212. Al principi, sembla que aquest històric centre sanitari gironí, fundat per la Confraria de Sant Martí, estigué ubicat no pas a la plaça dita de l'Hospital, davant l'edifici de l'Hospici (ara convertit en la Casa de Cultura), sinó un xic més apartat, vora el riu Onyar, allà on avui hi ha la plaça del mercat. I també des de temps molt antics, santa Caterina és coneguda arreu de Catalunya, principalment a Barcelona. I a Mallorca, ja que, en una època bastant reculada, el 24 de novembre, vigília de la diada d'aquesta santa, la gent sortia al carrer, tot cantant: "Demà és Santa Caterina/ i bunyols hem de

menjar;/ podeu començar a dergar,/ mestressa, mel i farina". Un costum aquest que, en menor intensitat, encara enguany sol perdurar, juntament amb el de fer unes bones "bunyolades".

Passant a les comarques gironines, cal destacar que santa Caterina sempre ha estat extraordinàriament celebrada a Torroella de Montgrí, on cada any s'organitza un concorregut aplec, que té lloc en una ermita dedicada a la referida santa, situada al cim d'un turó proper a aquesta població de la comarca del Baix Empordà, a tocar de l'Alt (es tracta de l'ermita en què Caterina Albert i Paradís, "Victor Català", situà l'acció de la seva cèlebre novel·la Solitud), aplec que, a més dels torroellencs, congrega molts habitants de Verges, Bellcaire d'Empordà, l'Escala, etc. Enguany, per cert, en coincidir el 25 de novembre en diumenge, no s'ha hagut d'alterar la data de la seva celebració, per bé que els Amics de l'Ermita de Santa Caterina, tenint en compte que també el 25 de novembre coincideix amb el dia de les eleccions al Parlament de Catalunya, recomanen que tothom, abans de pujar, al matí, a l'escenari de l'aplec, vagi a votar. Potser, dic jo, per evitar que, havent dinat, alguns, en tenir el cap una mica "emboirat", votin allò que, en realitat, no volen votar. Ja m'enteneu.

Santa Caterina és la patrona de les noies. Avui dia, però, poques ho saben, això. Però convé dir que, abans, les fadrines catalanes de muntanya, anomenades popularment "Catarinetes", el 25 de novembre havien arribat a fer festa. I pel Ripollès feien creure a les "Catarinetes" petites, que la santa passava pel cel, de nit, cavalcant damunt una roda, i deixava, a les sabatetes que posaven a les finestres, joguines i llaminadures. Aquesta roda, que la gent de mar creia que tenia la forma d'un núvol més o menys circular, era qualificada de "roda de santa Caterina", en record de la roda que serví per martiritzar la santa, i ocasionava fortes tempestes, les quals constituïen un greu perill per als navegants del litoral Mediterrani. Per això, el vell refrany diu que "Per la roda de Santa Caterina,/ el bon mariner/ en terra ha d'ésser".

Una altra creença relativa a santa Caterina, però de signe ben diferent, es concretava en el suposat fet que aquells i aquelles que naixien el 25 de novembre tenien gravada sota el paladar la "roda de santa Caterina" i gaudien del do de guarir tota mena de malalties. I hom creia, així mateix, que la gent de Figueres dominava el foc i podia apagar-lo simplement bufant. És clar que ningú de la capital de l'Alt Empordà, que se sàpiga, mai no havia pogut arribar a demostrar-ho.

Per santa Caterina, que es troba a un mes just de Nadal, els barcelonins abans començaven a rumiar com serien els pessebres casolans que farien (cada any procuraven introduir-hi alguna novetat), però no pas a construir-los. Aquesta tasca la reservaven per a la diada de Santa Llúcia, el 13 de desembre, un cop havien anat de compres a la tradicional fira d'elements pesebristes del Cap i Casal. Una fira, per cert, que, d'ara endavant, és possible que

es vegi un xic "tocada" a causa del que acaba d'afirmar el Sant Pare. O sigui, que a la humil establia on nasqué Jesús, no hi havia cap bou ni cap mula, cosa que pot induir a eliminar del clàssic pessebre aquestes dues simpàtiques figures, juntament amb la gran estrella que brilla al cel, puix que, segons ell, no consta enlloc que aquesta aparegués de debò i guiés els Tres Reis Mags fins allà on era el Diví Infant, que no queda prou clar si a Betlem o a Natzaret. En canvi, el Papa ha reafirmat que Jesús fou concebut al si d'una verge, tal com creuen i defensen -més aferrissadament que els cristians- també els practicants de la religió islàmica.

Finalment, cal assenyalar que santa Caterina és una santa de l'època medieval d'allò més llegendària, raó per la qual sempre, en temps moderns, s'ha dubtat de la seva real existència. Així, recordem-ho, una vegada, l'any 1969, se l'"escombrà" del santoral catòlic, si bé més tard se li tornà a posar, però de forma restringida. O sigui, només per a aquells llocs on tradicionalment no han deixat mai de venerar-la, com és el cas de la vella ermita que té a la muntanya del Montgrí.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/opinio/2012/11/25/llegendaria-santa-caterina/592489.html?utm_source=rss